

ПО ТРАГИТЕ НА ПИСМОТО И НА ЈАЗИКОТ НА АНТИЧКИТЕ МАКЕДОНЦИ

Томе Бошевски, Аристотел Тентов

А п с т р а к т: Во трудов се презентирани резултатите од истражувањата реализирани во рамките на проектот „Дешифрирање на средниот текст на каменот од Розета“.

Констатирано е дека за средниот текст на каменот од Розета е користено слоговно писмо од типот согласка-самогласка. Идентификувани се симболи за 25 согласки. Користејќи ја постапката на пресликување и ротација во рамнината на пишување, определен е еднозначен начин за поврзување на симболот за согласка со 4 или со 8 самогласки. Иако ретко употребувани, идентификувани се и симболите за запишување на изолирани самогласки и согласки. Во анализираниот текст, покрај пишувањето на слоговните знаци еден до друг, често се пишувани слоговните знаци и еден над друг, во форма на лигатури. Иако во мал број, идентификувани се и неколку пиктографски симболи.

Озвучувањето на идентификуваните слоговни знаци, осамени согласки или самогласки и лигатури, е реализирано со користење на архаизми од дијалекти на современиот македонски јазик. Во анализираниот текст кој е пишуван оддесно налево, без растојание меѓу зборовите и без одвојување на речениците во непрекината низа, идентификувани се повеќе од 160 зборови кои го задржале значењето во некои дијалекти од современиот македонски јазик. Исто така, идентификувани се и одреден број граматички правила кои се препознатливи и во современиот македонски јазик, како што е формирањето суперлатив кај придавките со префиксот **нај**, множина кај именките со додавката **и**, појавата на определена и неопределена форма кај именките и зачестената употреба на предлогот **на**. Со вака идентификуваните слоговни знаци, нивното озвучување и определените правила на пишување, создадена е еднозначна методологија за препознавање на одредени зборови и за читање на напишаното.

Резултатите од дешифрирањето на средниот текст на каменот од Розета укажуваат на многу повеќе детали кои ги нема во текстот запишан со античко-грчко писмо. Оваа констатација го потврдува сознанието на науката

уште од времето на Томас Јанг (1822 година) дека средниот текст е оригиналот. Врз основа на нашите истражувања, ова сознание можеме да го допрецизираме со констатацијата дека декретот на фараонот во средниот текст на каменот од Розета во оригинал е напишан на јазикот на античките Македонци со писмо на *живийте ѓос-ѿодари*, односно со официјалното писмо и јазик на државата којашто тие ја управувале повеќе од еден век.

Клучни зборови: антички Македонци, писмо, јазик

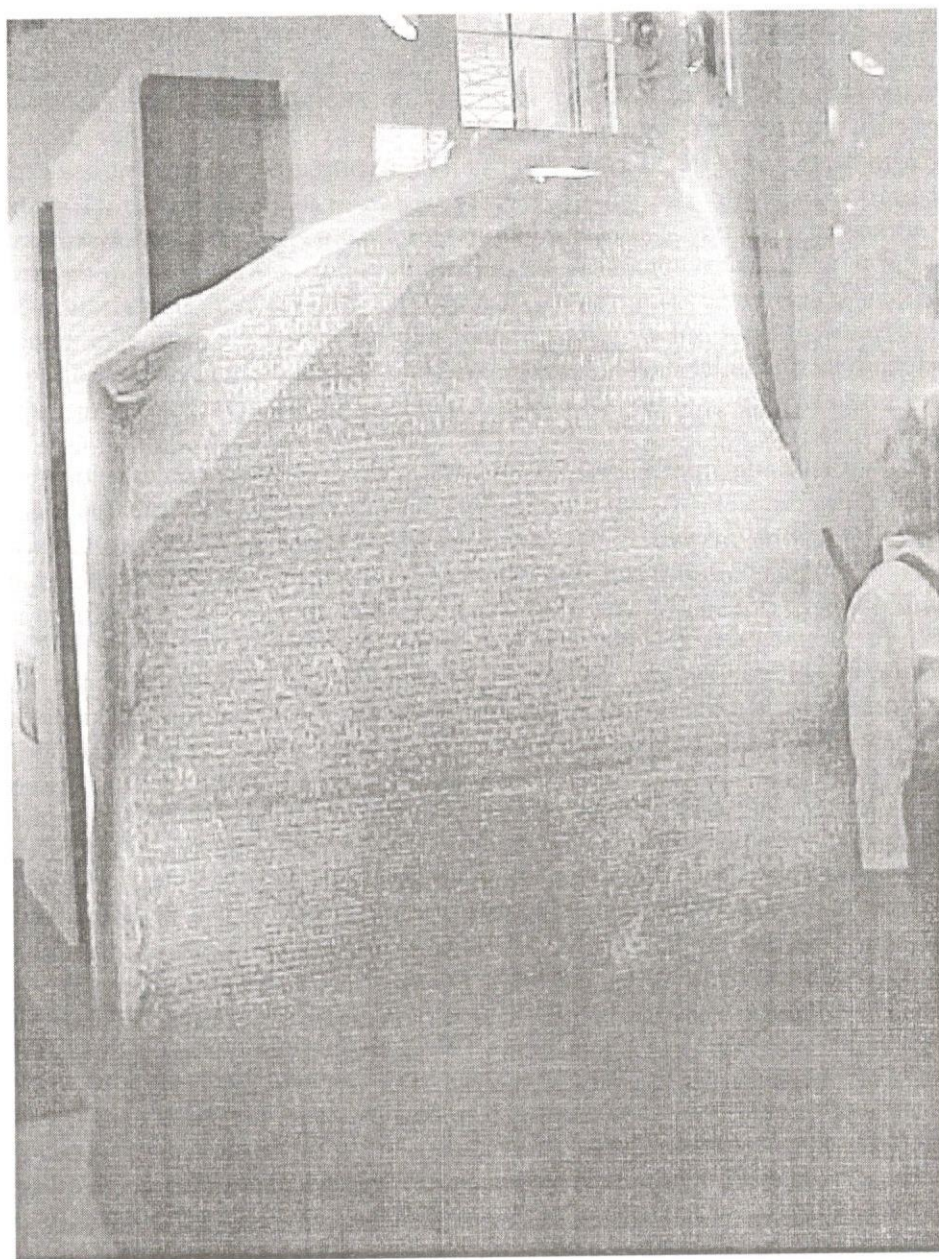
ВОВЕД

Предмет на ова истражување е дешифрирање на средниот текст на каменот од Розета.

Каменот од Розета е еден од најпознатите текстуални артефакти од стариот Египет што е предмет на голем број проучувања и истражувања во научниот свет од ова подрачје. Името го добил според местото каде што е ископан, тоа е Розета, односно Ел-Рашид на арапски. Откриен е од некој француски војник кој работел на ископување фортификациски објекти за потребите на војската на Наполеон во текот на неговата кампања во Египет, во 1799 година. По краткотрајниот воен судир со англиската војска која ја добива војната, склучен е мировен договор во Александрија во 1802 година. Согласно одредбите на овој договор, сите добра и артефакти што ги поседувала француската војска им припаднале на Британците. Врз основа на тоа, каменот од Розета е однесен во Англија, каде што и денес се наоѓа и е еден од најпознатите експонати на Британскиот музеј во Лондон.

Каменот од Розета претставува карпа црн гранит, прикажан на сликата 1.

Значењето и интересот што каменот од Розета го побудил во научниот свет се заснова на тоа што на него е напишан посебен декрет, според современата наука издаден од свештениците за величање на фараонот Птоломеј V Епифан Евхаристос една година по неговото крунисување, поточно, согласно денешниот календар, на 27 март 196 година пред н.е. Посебниот интерес произлегува поради тоа што овој декрет е напишан со три писма, и тоа: со хиероглифи, со т.н. демотско и со античко-грчко писмо. Врз основа на текстот напишан со античко-грчкото писмо, познатиот француски научник Шамполион во 1822 година го дешифрирал хиероглифското писмо употребувајќи античко-египетски јазик за озвучување.

Сл. 1. Слика на каменот од Розета од Британскиот музеј во Лондон

Според сознанијата на современата наука, и покрај тоа што текстот е напишан со три писма, употребени се два јазика, и тоа: античко-египетски, во текстот напишан со хиероглифи и со демотско писмо, и античко-грчки, во текстот напишан со античко-грчко писмо. Сè до почетокот на 20-тиот век била општоприфатена тезата дека на каменот од Розета се употребени *ѝри ѝсма* на *ѝри јазика*. Поради тешкотиите со определување и дефинирање на третиот јазик којшто е користен при пишувањето на средниот текст на каменот, во првата декада од 20-тиот век почнува да доминира тезата дека на каменот се употребени *ѝри ѝсма* и *два јазика*. На овој начин, сегашната наука застапува гледиште дека за да се напише декретот на каменот од Розета на античко-египетски јазик се користени две писма: хиероглифско и демотско.

Основна претпоставка при нашето истражување е дека при пишување на текстот на каменот од Розета употребени се *ѝри ѝсма*, но на *ѝри јазика*, и тоа: *античко-египетски*, напишан со хиероглифско писмо, *античко-македонски*, напишан со демотско писмо, и *античко-грчки*, напишан со античко-грчко писмо. Оваа претпоставка се заснова врз фактот што тогашните владетели на Египет, династијата на Птолемеите, потекнуваат од Птоломеј Сотер, генерал на Александар Македонски, односно се антички Македонци. И според сознанијата на дел од современата наука, античките Македонци зборувале на јазик различен од античко-грчкиот, а повеќе од очигледно е дека тие морале да знаат да пишуваат и да читаат на својот јазик. Наша претпоставка е дека писмото што тие го користеле е писмото употребено во средниот текст на каменот од Розета, што денес во научните кругови е познато под терминот демотско писмо. Претпоставката добива на веродостојност, ако се земе предвид дека демотското писмо било во универзална употреба во тогашниот писмен дел од светот, односно се употребувало и во тогашна Персија и Египет за пишување на државни документи, документи за имотно-правни работи, научни текстови, поезија и проза.

Изгледот на средниот текст на каменот од Розета е прикажан на сликата 2.

Познато е дека демотското писмо по својот карактер е слоговно, што значи дека секој знак означува еден слог од типот согласка-самогласка. Во споредба со буквеното писмо, слоговното писмо многу повеќе е подложно на влијание во поглед на јазикот на кој тоа се употребува. Од оваа причина, би требало да постојат различни варијанти на самото писмо во зависност од јазикот на којшто се пишува,

како што тоа, впрочем, е случај и ден-денес со латиницата, каде што постојат различни варијанти за различни јазици каде што се употребува таа.

Сл. 2. Слика на средниот текст на каменот од Розета

Треба да се напомене дека во минатото и денес демотското писмо било и е предмет на интензивни истражувања. Едно од најзначајните и водечки дела во подрачјето на изучувањето на демотското писмо, па и јазик како што се нарекува ново-египетскиот јазик, е „Речник и граматика на демотскиот јазик“, на Ориенталниот институт од Чикаго, САД. Иако е јасно и сосема општоприфатено дека станува збор за слоговно писмо, во оваа значајна публикација авторите истакнуваат дека не се во состојба да читаат знак по знак (слог по слог), туку предлагаат текстот да се чита збор по збор, притоа претпоставувајќи апсолутна јазична идентичност во формирањето на речениците, изразите и сите имиња на владетелите и боговите во текстот на античко-египетскиот со античко-грчкиот текст.

Во текстот што следи прикажани се сознанијата и резултатите на нашите истражувања при анализа и дешифрирање на средниот текст на каменот од Розета, поаѓајќи од претпоставката дека текстот со демотско писмо е напишан на јазикот на *античкиите Македонци*, односно на *античко-македонски јазик*.

Во првата глава од текстот дадени се основните карактеристики на анализираното писмо. За разлика од истражувањата на Ориенталниот институт од Чикаго, во нашите истражувања на демотското писмо поаѓаме од основниот факт: тоа е слоговно писмо и ние го разгледуваме знак по знак, односно слог по слог. Дефинирани се неколку групи на слоговни знаци, според нивната намена во поглед на тоа дали се озвучува слог, самостојна согласка или самостојна самогласка. Исто така, идентификувани се и неколку знаци што најверојатно се остаток од некое постаро пиктографско писмо и како такви означуваат цел поим. Дефиниран е и начинот на пишување на т.н. лигатури, што според нас претставува карактеристика на античко-македонската варијанта на ова широко употребувано писмо во дадениот период на медитеранско-азиската цивилизација.

Во втората глава прикажана е постапката за озвучување на слоговните знаци, знаците за означување на чиста согласка, чиста самогласка и начинот на читање и озвучување на пиктографските знаци и лигатурите. Слоговните знаци ги класифицираме во 3 класи, и тоа: асиметрични, симетрични и накосени знаци. Асиметричните знаци се карактеризираат со тоа што можат да имаат 8 положби во рамнината на пишување, па затоа се употребуваат за запишување на согласките што можат да формираат поединечни слогови со сите осум самогласки, колку што ги содржел античко-македонскиот јазик. Симетричните и накосените слоговни знаци можат да имаат само 4 положби во рамнината на пишување, со што можат да се запишат слогови на соодветни согласки со 4 самогласки. Меѓутоа, по правило согласките за чие означување се употребува симетричен или накосен знак прават дополнително слог и со самогласката *и*. За запишување на вакви слогови, бидејќи не е предвидено да се користи слоговен знак, се употребува чиста согласка и ознаката за чистата самогласка *и*. Како остаток од некое постаро писмо во анализираниот текст се среќава и употребата на 4 пиктографски знаци. За два од нив го дефиниравме нивното озвучување и значење, додека за другите два успеавме да го дефинираме само нивното значење. Лигатурите се посебна форма за запишување, при што на местото определено за еден знак се среќаваат 2 до 3 знака напишани еден на друг и/или еден врз друг. При читањето на лигатурите едноставно само се чита значењето (во вид на слог) на секој поединечен знак, а меѓу нив се вметнува слогот *на*, што во потполност ја одразува геометриската положба на знаците. Оттука, многу јасно следува нашата претпоставка дека ли-

гатурите би требало да бидат основна карактеристика на античко-македонската варијанта на ова писмо, со оглед на фактот што и денешниот македонски јазик се одликува со многу честа употреба на предлогот *на*.

Во третата глава, преку примена на правилата за озвучување, прикажани во втората глава, дадени се: начинот на формирање суперлативна форма на придавките, начинот на изразување множина кај именките и начинот на формирање определена и неопределена форма кај именките.

Во четвртата глава е детално разработена најчесто среќаваната композиција на зборови во текстот, односно титулите, името, презимето и прекарот на царот.

Во петтата глава прикажани се имињата на мајката и на таткото на царот, имињата на неговиот дедо, прадедото и прапрадедото, како и имињата на некои од нивните сопруги што ги среќаваме во анализираниот текст.

Во шестата глава обработени се категориите на млади прислужнички што се набележани во текстот.

Во седмата глава опфатени се различните категории свештеници наведени во анализираниот текст.

Во осмата глава дадена е детална анализа на последниот ред во текстот. Основната причина за ова се заснова на фактот што овде е дадена наредбата во кои храмови, во кои земји и на кои писма да се напише декретот. За разлика од античко-грчкиот текст во кој се наведени само храмовите од прв, втор и трет ред, во овој дел од текстот се наведуваат групите храмови на Богот Змија на Устието, Богот на Асуан и нашиот Бог. Треба да се напомене дека Богот Змија бил Бог на Делтата на Нил и на Долен Египет, а богот на Асуан главен Бог на Горен Египет, што е општоприфатен факт во современата наука од ова подрачје. Во однос на деловите од земјата каде што треба да се постави каменот со декретот, како и во однос на двете писма на коишто покрај елинското писмо треба да се напише декретот нема никакви информации во античко-грчкиот текст. Ова е од едноставна причина што делот од каменот на ова место е откриен. Во анализираниот текст успеавме да ги одгатнеме трите земји во чии храмови се наведува дека треба да биде поставен каменот, и тоа: Египет, Синај и земјата на најголемиот Бог Чо на Тнани (за оваа територија претпоставуваме дека е подрачјето на Натанија во денешен Израел). За писма-

та на коишто треба да биде напишан декретот среќаваме описен приказ, и тоа: писмото *на Врховниџе свешџеници, на Живџиџе џосџода-ри* и на *Данајџиџе*. Писмото на врховните свештеници е хиероглифското писмо, писмото на живите господари е писмото на античките Македонци, затоа што живите господари биле по потекло антички Македонци, а името Данајци најверојатно била ознака со која античките Македонци се обраќале кон Грците во тој период.

Во деветтата глава опфатени се имињата на териториите и народите што ги среќаваме во анализираниот текст. Успеавме да идентификуваме како античките Македонци го нарекувале Египет, двата дела на Египет – Долен и Горен Египет, како и античко-македонското име за Синај. Во текстот се наведуваат и имињата на етносите што живеат во антички Египет. Интересно е тоа што покрај Египќаните (во оригинал во демотскиот текст наречени Ѓупаци), Данајците (античко-македонски термин за античките Грци) се спомнува и посебен етнос – египетски Данајци. Уште поинтересно е тоа што античките Македонци се нарекуваат деца на Деа, којашто и според современата наука е Божица Мајка кај Македонците.

Во десеттата глава наведени се имињата на боговите на античките Македонци. За дел од нив успеавме да ја одгатнеме и нивната функција како богови. Во текстот ги идентификувавме и имињата на некои богови на античките Египќани, онака како што се нарекувале во оригинал на античко-египетски. Со оглед на тоа што истите богови во античко-грчкиот текст се запишани со нивните античко-грчки имиња, првпат сме во состојба да наведеме како еден ист бог се нарекувал на античко-египетски, античко-македонски и античко-грчки. Ова сознание е дијаметрално спротивно со толкувањето на современата наука каде што на античко-египетските богови во текстот напишан со хиероглифско писмо им се даваат истите имиња како што се наведени во античко-грчкиот текст. Во нашите истражувања ја потврдуваме претпоставката дека имињата на боговите кај различни народи на различни јазици *мора* да се разликуваат, само нивните функции остануваат исти.

На крајот од текстот е даден заклучокот.

Како Прилог 1 даден е речник на поими што се прочитани според предложената постапка за читање. За полесно снаоѓање, речникот е даден во вид на табела со пет колони, и тоа: во првата колона е даден оригиналниот запис, во втората колона е даден генериран препис според нашата постапка, во третата колона е дадено озвучување-

то на записот според оригиналната постапка за озвучување претставена во текстот, во четвртата колона е дадено толкувањето на значењето на современ македонски јазик, а во петтата колона е даден преводот на соодветниот поим на англиски јазик, кој пак е направен врз основа на античко-грчкиот текст и е присутен во соодветната литература. Ова е направено за да може да се споредат резултатите од читањето според предложената постапка со општопознатите и прифатените резултати од читањето на античко-грчкиот текст.

1. ОСНОВНИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА АНАЛИЗИРАНОТО ПИСМО

При пишувањето на средниот текст на каменот од Розета користено е писмо со следниве основни карактеристики:

- Насоката на пишување е оддесно налево;
- Нема интерпункциски знаци во денешна смисла на зборот;
- Нема големи букви;
- Нема разделување на зборовите и употреба на празно место, се пишува во непрекината низа;
- Употребеното писмо е слоговно, од типот согласка самогласка, со незначителна употреба на определени знаци од сликовното писмо.

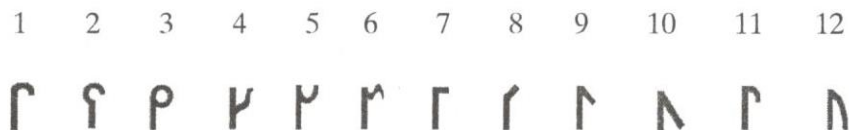
1.1. Идентификација на слоговниите знаци

Релативно значајниот обем на расположливиот текст, од околу 4 500 знаци, ни дава шанса да ги идентификуваме формите на знаците кои се во основата на употребеното писмо. Како најчесто појавувани, обележани се асиметрични, симетрични и коси знаци.

1.1.1. Асиметрични слоговни знаци

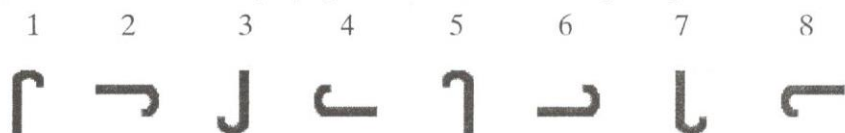
Асиметричните слоговни знаци имаат особина во рамнината на пишување да се запишат во 8 (осум) различни положби и на тој начин еднозначно да обележат слогови на една согласка со 8 самогласки.

Во анализираниот текст се идентификувани 12 (дванаесет) асиметрични знаци, и тоа:

како ознаки за 12 (дванаесет) согласки.

Секој од овие 12 знака во рамнината на пишување може да биде запишан во по 8 (осум) положби, како на пример:

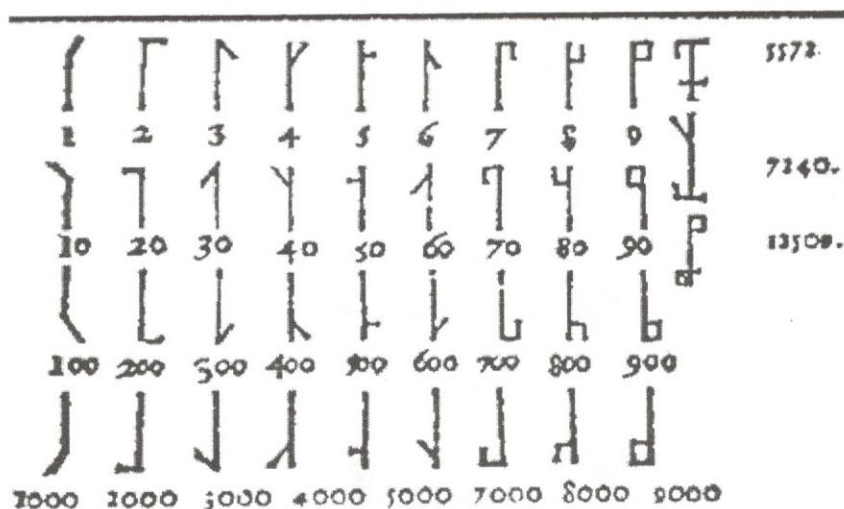

На овој начин, со само 12 различни асиметрични знаци еднозначно можат да се напишат $12 \times 8 = 96$ слогови од видот согласка-самогласка.

Асиметричните знаци набележани под броевите 1, 3, 5, 7, 8 и 9, во положбата запишана под броевите 1, 3, 5 и 7 во XVI век се користени од познатиот математичар Cardan како знаци за пишување броеви, во неговото дело "System for writing numbers".

Како што во анализираниот текст со обликот на знакот се определува согласката, а со положбата самогласката во слогот, Cardan во своето дело со обликот на знакот ги определува цифрите, а со положбата ги определува тежините (единици, десетки, стотки и илјади) во бројот, што е прикажано на слика 1.1. Броевите меѓу 1 и 9999 се пишуваат во облик на лигатури, при што е заедничка вертикалната црта, а се додаваат страничните елементи на соодветните цифри, како што е прикажано во десниот дел на сликата 1.1.

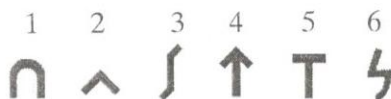
Ако се потсетиме дека анализираниот текст е од вториот век пред новата ера, запишан на територијата на Египет, а Cardan творел во XVI век од новата ера во Италија, можеме да констатираме дека по 1800 години на Медитеранот сè уште се знаело за знаците од анализираното писмо.

Сл. 1.1. Систем за пишување броеви
(од книгата на Cardan, ARS MAGNA,, System for writing numbers,,)

1.1.2. Симетрични слоѓовни знаци

Симетричните слоѓовни знаци имаат особина во рамнината на пишување да се запишат во 4 (четири) различни положби и на тој начин еднозначно да обележат слоѓови на една согласка со четири самогласки. Во анализираниот текст се идентификувани 6 (шест) знаци, и тоа:

како знаци за 6 (шест) согласки.

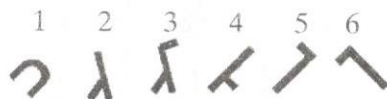
Секој од овие 6 знаци во рамнината на пишување може да биде запишан во 4 (четири) положби, како на следниов пример:

На овој начин, со 6 различни знаци можат еднозначно да се запишат $6 \times 4 = 24$ различни слоѓови од видот согласка-самогласка.

1.1.3. Накосени слоѓовни знаци

Накосените слоѓовни знаци, исто како и симетричните слоѓовни знаци, во рамнината на пишување можат да се запишат во 4 (четири) различни положби и на тој начин еднозначно да обележат слоѓови на една согласка со четири самогласки. Во анализираниот текст се идентификувани 6 (шест знаци), и тоа:

Секој од овие 6 знаци во рамнината на пишување може да биде запишан во 4 (четири) положби, како на следниов пример:

На овој начин, со 6 различни знаци можат еднозначно да се запишат $6 \times 4 = 24$ различни слоѓови од видот согласка-самогласка.

1.1.4. Специфичен слоѓовен знак

Посебно треба да ја обележиме појавата во текстот на еден специфичен знак кој го идентификуваме во 4 форми, и тоа:

Во последната форма, како две коси црти доближени во горниот дел, овој слоѓовен знак го среќаваме и ден-денес во повеќе слоѓовни писма на азискиот континент.

1.2. Знаци за изолирано пишување соѕласки

Некои од согласките во текстот се среќаваат запишани изолирано, и тоа во следнава форма:

Косата црта во составот на основниот знак во првите два и во последниот случај е употребена во функција на вирам, односно ја елиминира самогласката од соодветниот слог.

1.3. Знаци за изолирано пишување самогласки

При пишувањето се јавува потреба за запишување на изолирана самогласка. За запишување на изолирана самогласка се употребуваат знаци само во една положба. Во текстот се идентификувани следниве знаци што рефлектираат да ги претставуваат самогласките:

1.4. Пиктографски знаци

Како остаток од некое постаро писмо, во анализираниот текст се појавуваат неколку знаци кои не се вклопуваат во слоговната концепција. Тоа, пред сè, се однесува на многу често појавуваните три вертикални и три коси црти:

што претставува појава која веќе е проучувана во соодветната литература од ова подрачје.

Не толку често, се појавуваат уште два други знака, кои исто така не можат слоговно да се појаснат, и тоа:

Првиот знак претставува стилизирана форма на египетскиот бог на мртвите, а вториот стилизирана форма на змија.

1.5. Пишување на лигаири

Воочливо е дека во текстот покрај пишувањето на слоговните знаци еден до друг се појавува и нивно пишување еден над друг и еден врз друг, како на пример:

Овие форми ги нарекуваме лигатури и сметаме дека отсликуваат специфична карактеристика на јазикот кој се изразува преку писмото.

Најчесто во лигатурите учествуваат 2 до 3 знака. Со лигатура по правило се запишува почеток на збор, додека крајот на зборот чиј почеток е запишан во вид на лигатура се реализира со еден, а поретко со 2 до 3 слога (знаци).

2. ОЗВУЧУВАЊЕ НА ИДЕНТИФИКУВАНИТЕ ЗНАЦИ

Многу повеќе од гласовните, слоговните писма ги носат во себе карактеристиките на јазикот којшто треба да го запишуваат.

Ако е основна претпоставка дека анализираниот текст е напишан на јазикот на античките Македонци, определувањето на основните гласовни карактеристики на тој јазик ќе го реализираме преку гласовните особености на јазиците на домородното население од ареалот на Балканот, како негова матична територија. Ќе претпоставиме дека гласовните вредности на самогласките и согласките како најнеподложни на промени останале со иста звучност до денешен ден.

2.1. Озвучување на слоѓовниите знаци

Озвучувањето на идентификуваните слоговни знаци може да се реализира со препознавање во текстот на зборови кои го задржале своето значење до ден-денес во јазици или дијалекти на јазици од ареалот на Балканот или пошироко, од европскиот ареал. Се разбира, во оваа фаза анализата ќе се заснова врз споредба помеѓу зборови од текстот на каменот од Розета и архаизми во дијалекти на актуелниот македонски јазик.

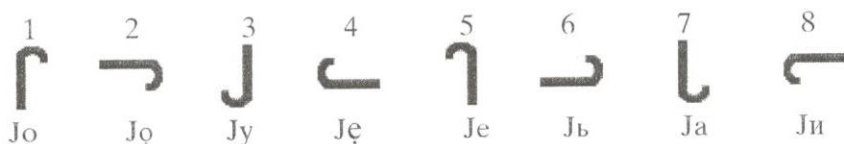
2.1.1. Озвучување на асиметричните слоѓовни знаци

Со повеќе од стотина зборови од денешниот македонски јазик озвучени се сите 12 асиметрични знаци со соодветни согласки, и тоа:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Г	Г	Р	Ж	З	С	П	Т	С	Ц	Ш	Ч
J	Г	P	Ж	З	S	П	Т	С	Ц	Ш	Ч

Асиметричните знаци за **P** и **J** во денешното и во античко-македонското писмо имаат ист облик и иста звучност. Преостанатите асиметрични знаци, според обликот на пишување, меѓусебно се слични и со нивната звучност, како на пример асиметричните знаци за **Ж**, **З** и **S**. Исто така, сличноста во пишувањето и во звучноста важи и за асиметричните знаци **C**, **Ц**, **Ч** и **Ш**.

Секоја од овие 12 согласки во рамнината на пишување може да биде запишана во 8 положби и да означи слогови со 8 самогласки, како на примерот на знакот за согласката **J**.

Постапката на пресликување и ротација на основниот знак во рамнината на пишување, за да се приклучи соодветната самогласка од слогот, прикажана е на сликата 2.1.

		Г	Ј		
		о	е		
Г	и	П	џ	Г	
Г	ѣ		ь	Г	
		а	у		
		Л	Ј		

Сл. 2.1. Ротација и пресликување на слоговен знак во рамнината на пишување

Во текстот се идентификувани сите 8 положби на пишување, значи се озвучени слогови со сите 6 активни самогласки во денешните словенски јазици и долгите форми на самогласките **O** и **E** кои се зачувани во современиот литературен словенечки јазик [1, 2], како и во некои од дијалектите на македонскиот јазик (мијачкиот и вевчанскиот) [7].

Сите форми на асиметричните знаци, со нивното озвучување, дадени се во табелата 2.1.

Табела 2.1.

Асиметрични знаци и нивнојто озвучување

ор	самогласки		согласки					
	о	о	у	е	е	ь	а	и
1.	Ј	Г	Г	Ј	Г	Г	Г	Г
2.	Р	Р	Д	Д	Р	Б	С	С
3.	Г	Г	Д	Г	Г	Д	Г	Г
4.	Ж	Г	Д	Д	Г	Г	Г	Г
5.	З	Г	Д	Д	Г	Г	Г	Г
6.	С	Г	Д	Д	Г	Г	Г	Г
7.	П/Г	Г	Д	Д	Г	Г	Г	Г
8.	Т	Г	Д	Д	Г	Г	Г	Г
9.	С	Г	Д	Д	Г	Г	Г	Г
10.	Ц	Г	Д	Д	Г	Г	Г	Г
11.	Ш	Г	Д	Д	Г	Г	Г	Г
12.	Ч	Г	Д	Д	Г	Г	Г	Г

2.1.2. Озвучување на симетричните слојовни знаци

Со околу 20-тина зборови од денешниот македонски јазик озвучени се 6 симетрични знаци, и тоа:

1	2	3	4	5	6
∩	∧	∫	↑	Т	⚡
Б	В	М	Х	Г	Ц

За секој од озвучените знаци во текстот се најдени не повеќе од 4 положби на пишување. Формирањето на слојови со соодветните самогласки прикажано е во табелата 2.2, позициите 1, 2, 4, 5, 6, и 7, соодветно.

Табела 2.2.

Симетрични и коси знаци и нивнојто озвучување

бр	самогласки		согласки					
	о	о̄	у	е̄	е	ь	а	и
1.	Б	⊃	⊂		С	⊂		
2.	В/Ѧ	>	<		<	>		
3.	Ф	⌒	⌒		⌒	⌒		
4.	М	⌋	⌋		⌋	⌋		
5.	Х	→	↓		←	↑		
6.	Г	└	└		└	└		
7.	Ц	⌒	⌒		⌒	⌒		
8.	Д	⌋			⌋		⌋	⌋
9.	Л(Р)/λ	⌋	λ		⌋	λ		
10.	љ	⌋	λ		⌋	λ		
11.	Н/⌋	⌋	⌋		⌋	⌋		
12.	К	⌋	⌋		⌋	⌋		
13.	К̄	⌋	⌋		⌋	⌋		

Идентификувавме дека за формирање на слог со самогласката **и**, знаците за согласките **В** и **Л** се пишуваат со ознака за вирам и потоа се додава симболот за самогласката **и** (И).

2.1.3. Озвучување на косиите слоѓовни знаци

За разлика од асиметричните знаци, каде што во основниот знак доминантна е вертикална црта, во косите знаци доминантна е коса црта. И за овие знаци идентификувани се не повеќе од 4 положби на пишување.

Формирањето на слогови со соодветните самогласки прикажано е во табелата 2.2, позиции 3, 9, 10, 11, 12 и 13, соодветно.

⌒ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋
 Ф Л Л̄ Н К К̄

Во текстот, знакот за согласката **Љ** најчесто се појавува во слог со самогласката **у**, што е карактеристика и на современиот македонски јазик.

Првиот знак одлево надесно во анализираниот текст е ротирана форма на знакот **Б** за 45 степени во насоката на стрелките на часовникот. За овој знак досега не е најден дефиниционен збор во денешниот македонски јазик, а наша претпоставка е дека најверојатно ја претставува согласката **Ф**.

2.1.4. Озвучување на специфични слоговниот знаци

Специфичниот слогов знак што според обликот потсетува на буквата **Д** во кирилицата, доби потврда со озвучување на сите негови форми, и тоа:

Независно од нашите истражувања, слоговниот знак **Ди** и во монографијата [5], „Праславјанска писменост“ од авторот Г. С. Гриневич, Москва 1993 година, има ист облик и озвучување.

2.2. Озвучување на знаци за изолирани согласки

Забележана е честа употреба на некои изолирани согласки кои ги озвучуваме на следниов начин:

Изговорот на изолираната согласка **Л** преминува во меко **Р**, глас кој и ден-денес го имаме во изговорот на зборови во македонскиот јазик. Овде треба да напомене дека современата наука констатира дека за време на владеењето на Птоломеите првпат е направена разлика меѓу звуците **Л** и **Р**, што соодветно е пренесено и во писмото, односно во анализираниот текст.

Изговорот на изолираната согласка **в** најчесто се појавува при формирањето на слог со самогласката **и**, или пак за формирање на предлогот **во** (во оригинал **вв** – **⟨⟨**).

Косата црта без додавки / ја означува изолираната согласка **н**, која и во денешниот македонски јазик е во зачестена употреба.

2.3. Озвучување на знациџе за изолирани самогласки

Во анализираното писмо најчесто употребуван знак е вертикалната црта (I), која ја озвучуваме со самогласката **и**. Покрај употребата на самогласката **и** како сврзник, таа се употребува и на крајот од зборот при формирање на множина кај именките и придавките.

Хоризонталната црта (—) ја озвучуваме со самогласката **а**. И таа често се употребува како сврзник.

Озвучувањето на идентификуваните знаци за самогласки е следново:

			е				
О	о	у	е	Е	А	И	ь

2.4. Озвучување на џикџоџрафскиџе знаци

Големата зачестеност на појавување и местото на појавување на трите вертикални црти III како единствен знак, го сугерираат неговото значење: БОГА. Во погореспомнатата монографија на Г. С. Гриневич, исто така овој знак е озвучен со БОГА. Ние ја потврдивме оваа констатација со дешифрирање на придавката Божен, запишана со претходно озвучените слоговни знаци во облик // и нејзината суперлативна форма најбожен //.

Трите коси црти се појавуваат во специфична конструкција за дефинирање на поимот СВЕТОСТ, во оригинал запишано како:

што го озвучуваме како (се чита оддесно налево):

оТ(Р)ЛадопсоГ еВџЗан ИоМ еЃИ оТ(Р)ЛадопсоГ еВџЗан ИоМ
а преведено на современ македонски значи:

Госџодарииџе на џосџодарииџе или Госџодин Госџодин

што асоцира на денешното титулирање на поглаварот на Македонската Православна Црква со Господин Господин, што е единствен начин на ословување меѓу поглаварите на православните цркви.

Во друга форма, се јавува за синоним на фараоните односно за „Нашите живи господари“, запишано оригинално во облик

што го озвучуваме како (се чита од десно на лево):

аТ(Р)ЛадонсоГ еВѣЖаН ИоМ

а преведено на современ македонски значи:

Моите живи господари

Ако за знакот **Л** констатираме изговор на меко **Р**, како и во денешниот македонски јазик, тогаш дефинитивно од анализата на претходните примери, на трите коси црти можеме да им дадеме озвучување ГОСПОДА.

2.5. Озвучување на лигаџури

Знаците што се употребуваат при пишување на лигатурите ја задржуваат својата гласовна вредност, само меѓусебно се поврзуваат со предлогот **на** ако се напишани еден на друг или еден врз друг, како на пример:

Д	→	АеДаН	Иѣ	→	ИѣСаНѣјаН
Ш	→	АьШаН	ѣ	→	ѣЗоЛаН
Р	→	АИоРаН			

Обично со лигатура се запишува почетокот на зборот, а со допишување на 1 до 2 слоговни знака се завршува зборот. Во некои случаи со лигатура можат да се опфатат два последователни збора, што дополнително го отежнува процесот на раздвојување на зборовите во континуирано запишаниот текст. Најчесто во лигатурата учествуваат 2 до 3 знака.

3. НЕКОИ ПРАВИЛА НА ПИШУВАЊЕ

Со идентификацијата и озвучувањето на слоговните знаци, со досега опишаните сознанија за пишување на изолирани согласки и самогласки, како и со одгатнувањето на лигатурите, се создадоа неопходните услови за понатамошно проникнување во правилата на пишување и читање на анализираниот текст.

3.1. Пишување на суџерлајиви на ѝридавкиѝе

Пишувањето на слоговните знаци еден на друг или еден врз друг, овозможува формирање на суперлативна форма на придавките на ефикасен начин во оние јазици кои ја прават со префиксот **нај**. Во тој случај основната форма на придавката се пишува над знакот за слогот Јѝ.

Во анализираниот текст идентификувани се повеќе случаи на формирање на суперлативна форма на овој начин, како на пример:

	Основна форма		Суперлативна форма
Античко-македонски оригинал	Ⲛ		Ⲛⲓ
Читање	еS	→	еSѝЈаН
Современ македонски јазик	<i>Свеѝол</i>		<i>Најсвеѝол</i>
Античко-македонски оригинал	Ⲛⲃ		Ⲛⲃⲓ
Читање	уНеВѝЖ	→	уНеВѝЖѝЈаН
Современ македонски јазик	<i>Живен</i>		<i>Најживен (вечен)</i>
Античко-македонски оригинал	Ⲛⲃⲓ		Ⲛⲃⲓⲓ
Читање	НеЖоБ	→	НеЖоБѝЈаН
Современ македонски јазик	<i>Божен</i>		<i>Најбожен</i>
Античко-македонски оригинал	Ⲛⲃⲓ		Ⲛⲃⲓⲓ
Читање	еМИѝШаН	→	еМИѝШаНѝЈаН
Современ македонски јазик	<i>Наше име</i>		<i>Најнаше име</i>

Во речникот на идентификувани зборови дадени се 8 различни зборови во основна и суперлативна форма, запишани на овој начин, а кои до ден-денес го имаат истото значење.

3.2. Пишување на множина кај именкиите

Во повеќе словенски јазици, а посебно во македонскиот јазик, множината кај именките и кај придавките најчесто се прави со додавање на **и** на крајот на именката во еднина. Во анализираниот текст, исто така, идентификувавме формирање на множина на овој начин, како на пример:

	→				→	
Господар	→	Господари		Свештеник	→	Свештеници

Во речникот на идентификувани зборови дадени се 5 зборови во еднина и множина формирани на овој начин кои до ден-денес го задржале своето значење.

Многу е значајно да се напомене дека во [3] се наведува дека при формирање на множина кај именките на крајот на зборот се додава вертикална црта. Авторот, за разлика од нашите истражувања и сознанија, знакот за вертикална црта го третира само како ознака за множина. Ова е сосема разбирливо ако се знае дека според [3] демотското писмо не е можно да се чита знак по знак (согласно нашите сознанија тоа одговара на читање/пишување слог по слог), туку се чита збор по збор.

3.3. Неопределена и определена форма кај именкиите

При читањето на анализираниот текст идентификувавме именки во неопределена и во определена форма, и тоа:

	→	
Господар	→	Господарто

во еднина, како и

	→	
Господари	→	Господарта

во множина.

За еднина членот за определеност е **то**, а за множина **та**.

Во неколку други случаи определената форма на именките се прави со наставката **мо** (некој облик на падежна форма), како на пример:

Бога → **Богамо** **Деца** → **Децамо**

Од досегашните анализи, можеме да констатираме дека освен во овие случаи, многу ретко сме ги идентификувале другите падежни форми.

4. СПОМНУВАЊЕ НА ИМЕТО НА ЦАРОТ (ФАРАОНОТ)

Спомнувањето на името на царот во анализираниот текст е најчесто среќаваната композиција на зборови. Според сознанијата од нашите истражувања и согласно со предложеното озвучување на знаците, обраќањето кон владетелот е многу блиско до денешниот начин на обраќање кон современите владетели.

4.1. *Тиӣулаӣа на царӣи (фараоноӣ)*

Од досега кажаното, можеме да ги идентификуваме првите 2 збора при спомнувањето на името на царот како 2 суперлативи, и тоа оддесно налево:

уНеВеЖьJaН **аЦНеМИџSaНьJaН**

Во превод на денешниот македонски јазик:

Најнаочиӣ именеџ, Најживени (Вечен).

На овие титули кореспондираат грчките зборови *ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΣ* (се чита одлево надесно).

4.2. *Имеӣо на царӣи (фараоноӣ)*

По титулата констатиравме дека следи името на царот, кое не е формално во денешната смисла на имињата, туку е описно:

ИѢЈеВиД

оМагоБ

ѡЈоТ

Во превод:

Тој кому бо̄говиѡе му се диваѡѡ (восхийѡвааѡѡ).

Ваквото македонско име преведено е на античко-грчки со зборовите:

ΔΕΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ.

Зборот ΔΕΟΥ на античко-грчки значи **богови**, а зборот ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ значи оној кому му се восхитуваат. Од ова повеќе од јасно произлегува точноста на предложениот начин на читање и на озвучување.

Формирањето на лични имиња на овој начин со користењето на именката БОГА се задржало во македонскиот јазик до ден-денес. Чести се имињата како на пример: Богомил, Богољуб, Богдан, Боговид, Божидар, Божана и други.

4.3. Презимеѡо на цариѡѡ (фараоноѡѡ)

Презимето на царот, односно името на династијата го препознаваме во изразите:

ѡЈеВиШаН

ЛоТоПѡ

еМеСиан

еЦИан

Преведено на денешен македонски јазик, за името на династијата ја добиваме описната форма:

наиценеѡо наисемејсѡво од ѡрад на карѡа изѡрадениоѡѡ

За превод во грчкиот текст употребен е изразот:

ΠΤΟΛ Ε ΜΑΙΟΥ

којшто денешната наука го чита континуирано како еден збор

ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ.

Првиот збор ПТОА е израз за град, Е е предлог, а МАΙΟΥ е божица на земјата. Ова практично значи дека на античко-грчки изразот ПТОЛЕΜΑΙΟΥ означува **град на божицата на земјата**, што комплетно се поклопува со нашето читање на соодветниот термин во средниот текст на каменот.

4.4. Прекароῖ̄ (народноῖ̄о име) на цароῖ̄ (фараоноῖ̄)

Кога се спомнува царот со сите титули и со полното име и презиме, или кога се спомнува само со презимето, секогаш се завршува со изразот:

 eBaЦaПъyГ aH ɛ3HaH HeBɛ3aH oM

што преведено на денешен македонски јазик значи:

Наречен наниза на Ѓуѝциѝе.

Бидејќи прекарот на царот бил во употреба само кај Македонците, тој не се среќава преведен во грчкиот текст.

5. СПОМНУВАЊЕ НА ИМИЊАТА НА ПРЕДЦИТЕ НА ЦАРОТ (ФАРАОНОТ)

Во анализираниот текст, на повеќе места се наведуваат имињата на родителите на фараонот. Исто така, на две места се наведуваат имињата на сите машки предци на фараонот (таткото, дедото, прадедото и прапрадедото). Покрај имињата на машките предци, на различни места во текстот се наведени и имињата на нивните сопруги.

5.1. Имињаῖ̄а на родиӣелиӣе на цароῖ̄ (фараоноῖ̄)

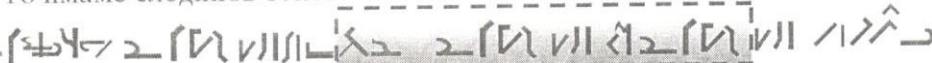
Имињата на родителите се среќаваат заедно на неколку места во текстот, а на повеќе места стои само името на таткото.

Имињата се следниве:

Во оригинал	Озвучено	На македонски	На англиски (грчки)
	НИеКеВоКаНьJ	<i>Јунакоџ вечен</i>	Soteris ¹
	eBeS	<i>Свејол (Свејо)</i>	Adelphoi
	eMIeП уJеЖ	<i>Добродейел</i>	Euergetis ²
	oTIeSaНьJaH eЖиШH И нашиоџ најочииџ	<i>И нашиоџ најочииџ</i>	Philopator

¹ Значењето на името Soteris (Сотир) и ден-денес е спасител, јунак.² Значењето на името Euergetis е ктитор, спонзор, добродетел.

Во вториот и во третиот ред, каде што предците се наведуваат од најстариот до таткото на фараонот, помеѓу нивните имиња стои именката ДЕЦА во смисла на наследници, и следствено во оригинал го имаме следниов текст:

Ова го потенцираме поради фактот што почетокот на третиот ред недостасува, бидејќи на тоа место каменот е откриен. Со ова сакаме да покажеме и да потенцираме што треба да стои во оригиналот на тоа место. Ова е означено со правоаголник означен со испрекината линија и исполнет со боја, во делот на реставрирање на оригиналниот текст со имињата на предците. Многу е значајно да се напомене дека овој начин на наведување на предците на една личност на сосема идентичен начин е применет и во Библијата.

5.3. *Имињата на сојузнициите на предциите на цароџ (фараоноџ)*

Во текстот на неколку места се наведуваат имињата на сопругите на предците на фараонот, и тоа:

Во оригинал	Озвучено	На македонски	На англиски (грчки)
	eВид aHeЖоБjaH eJoMoJьBaHroB	<i>Најбожжена се восхийува на најголем мој боџ</i>	Arsinoe

 aЦeBид oТeC oMагoБ eЗjaH aЦeBид oТeC oMагoБ eЗjaH

што значи:

Heјze боџовиѿе сиѿе ѿ се диваѿи Heјze боџовиѿе сиѿе ѿ се диваѿи
односно: Athlphoroi

Овде треба да нагласиме дека се среќава иста форма на обраќање како што ќе биде образложено за случајот со обраќање за поимот СВЕТИ, како Господин Господин во следното поглавје.

За титулата Канерhорoi среќаваме:

 aЦeHaHA aгoБ aH aЦeBид

што значи:

Се дивѿи (восхиѿува) на боџоѿи Ананеца (боѿ на обноваѿиa)
односно: Канерhорoi

Според нашите истражувања богот Ананеца е врховен египетски бог, а ова е египетското име за богот кој кај античките Грци е познат како богот Osiris.

7. КАТЕГОРИИ СВЕШТЕНИЦИ

Во текстот покрај зборот за свештеник (шемо), среќаваме и титули на свештеници, и тоа:

 eS aгoБ oMaЦeД → Децаѿиa на боџоѿи на свеѿ.линаѿиa → High priests

 IoMeШ oMaЦeД → Децаѿиa на свеѿиѿениѿиѿе → Prophets

Да напомниме дека во југозападниот дел на Македонија, односно во поширокиот регион на денешната населба Птолемаида која се наоѓа во Северна Грција, меѓу македонското население се среќава

Наредбата продолжува со наведување на имињата на трите области од земјата, од кои првата е Египет, втората е Синај, а третата е земјата на најголемиот бог Чо на Тнани, во оригинал запишана со изразот:

 ИНаНџТаНџЈеВаНагоБ еВиџСџЈаНиСаН оТПџуЃАаН

Во однос на грчкиот текст, овде се среќаваме со значително попрецизни информации кои посредно потврдуваат за примарноста на овој текст во однос на другите два.

8.2. Анализа на виџораџа наредба

Втората наредба започнува со изразот:

Да биде на камен навезено (напишано).

Запишано во оригинал со изразот:

 еНеЗџВаНиШаН еДџБ

Во овој случај, за зборот *напишано* употребен е изразот *навезено*, кој ден-денес преносно се употребува за пишување во некои дијалекти на македонскиот јазик.

Во анализираниот текст, за писмата и за јазиците на кои треба да се напише декретот употребена е единствена идентификација со наведување на идентитетот, или општествениот слој, во мултиетничкото општество на тогашен Египет:

Врховното свештенство, претставено преку оригиналниот израз

 оТЛадопсоГ џВеЗаН ИоМ еЃИ оТЛадопсоГ џВеЗаН ИоМ

Живите господари, претставени преку оригиналниот израз

 аТЛадопсоГ џВеЖаН ИоМ

означи целосната територија на Египет, но и имињата на Горен и Долен Египет соодветно.

Во оригинал името на Египет е следново:

𐤀𐤂𐤅𐤓
oТПъѓА

Ова име произлегува од анализата на наредбата на фараонот запишана во последниот ред на демотскиот текст, во делот што ги означува териториите на кои во соодветните светилишта на определени богови треба да се постави каменот. Анализата на текстот во последниот ред подетално е прикажана во претходната глава.

Името на Египет на античко-грчки е ΑΙΓΥΠΤΟΝ.

Името на Горен Египет во оригинал е: 𐤀𐤂𐤅 → aПъѓ

Името на Долен Египет во оригинал е: 𐤁𐤂𐤅 → eЗъѓ

Познато е дека во Долен Египет е и устието на реката Нил. Во оригинал поимот устие е следниов:

𐤁𐤂𐤅 → eЗУ

Сознанието за тоа дека поимот УЗџ на античко-македонски, денес се изговара како УСТИЕ, следи директно од анализата на последниот ред од текстот. Во наредбата каде што се наведуваат боговите во чии храмови треба да се смести каменот со декретот на Птоломеј V Епифан Евхаристои, односно на античко-македонски **НајЖџеВене ТојџБогаМо ДиВеЈџИ њПоТоЛ НашиВеЈъ** (*Бесмртниоџ ТојКому-Боџовиџе му се Диваџи од џрадоџи на карџа изџраден*, како што ние денес би рекле) стои дека еден од нив е Богот Змија На УЗџ. Општо е познато и прифатено дека Богот Змија бил врховен бог на делтата на Нил, односно на неговото устие. Оттука пак, повеќе од едноставно следи заклучокот оти поимот 𐤁𐤂𐤅, што се чита оддесно налево како **ЃъЗџ**, го означува Долен Египет.

Предлогот **на** во античко-македонскиот јазик се употребува во сврзнички конструкции при набројување пред член од низата што се набројува. Пример за ова е наведувањето на писмата на коишто треба да се напише декретот во последниот ред, каде што пред писмото на Живите господари стои сврзната конструкција **и на пајъ**. На

овој начин согледано, поимот $\text{L} \rightarrow$ што се чита оддесно налево како **ЃъПа**, означува Горен Египет.

За исправноста на тврдењето дека поимите **ЃъЗѣ** и **ЃъПа** на античко-македонски одговараат на поимите Долен и Горен Египет соодветно, сведочи и спроведената детална анализа во нашето истражување на местата на текстот во кои во античко-грчкиот текст се спомнуваат овие два дела на антички Египет и споредбата со местата каде што во античко-македонскиот текст се среќаваат двата претходно спомнати поими. Тука најдовме на комплетно совпаѓање на античко-грчкиот со античко-македонскиот текст. Така, на пример, во 12-тиот ред во демотскиот текст за поимите Горен и Долен Египет во оригинал е запишано следново:

$\text{L} \rightarrow \quad | \quad \rightarrow \text{L}$
аПъЃаН И ѣЗъЃаН

што целосно соодветствува на спомнувањето на Горен и Долен Египет во античко-грчкиот текст.

9.2. *Имињата на народиите*

Во анализираниот текст, при наведувањето на имињата на предците на фараонот, во 22-риот ред од средниот текст на каменот, се спомнуваат и народите со кои тие владееле. По името на Филопатор (**НъШе Же НајСѣИто – И Нашиоий НајСвейџол**), за народите над кои владеел во оригинал е запишано:

$\text{L} \rightarrow \quad \wedge \quad \rightarrow \text{L}$
еНаПъЃаН ѣ ѣВъЈаНаД аН

што на денешен македонски значи:

На Данајциите и на Ѓујциите.

По имињата на Еургетай (**ЖеЉу Па ИМе – Добродејџел**) и Аделфои (**СеВо – Свейџол**), за народите над кои владееле во оригинал е запишано:

$\text{L} \rightarrow \quad \wedge \quad \rightarrow \text{L} \quad \rightarrow \text{L} \quad \wedge \quad \rightarrow \text{L}$
еНаПъЃаН ѣ ѣВъЈаНаД оМаПъЃаН ѣ ѣВъЈаНаД аН

што на денешен македонски значи:

На Данајциџе (Грџиџе), На Данајциџе од Горен Еџиџеџ (еџиџеџ-ски Грџи) и На Ѓуџиџе.

Интересно е спомнувањето на третиот етнос, покрај Данајците и Ѓупците, односно египетските Данајци. Ова значи дека покрај данајскиот етнос на Балканот во времето на првите владетели од династијата Птоломеи, постоел и засебен данајски ентитет на територијата на Египет. Кон крајот на 11-тиот ред во демотскиот текст, овој етнос е споменат во оригинал како:

аПџГ аН еВџЈаНаД

односно

Данајциџе од Горен Еџиџеџ.

со што е определена и нивната територија.

10. ИМИЊАТА НА БОГОВИТЕ И НИВНИТЕ ФУНКЦИИ

Во анализираниот среден текст на каменот од Розета наоѓаме имиња и функции на повеќе богови. Како резултат на нивното осноување, кое според нас претставувало карактеристика на јазикот и на запишувањето кај античките Македонци, можевме да идентификуваме имиња на неколку египетски богови, и тоа во оригинал онака како што биле нарекувани на античко-египетски. Исто така, во анализираниот текст ги среќаваме и имињата, најверојатно, на сите богови на античките Македонци.

10.1. Имињаџа на боџовиџе и нивниџе функции кај античкиџе Македонци

Согласно истражувањата, во средниот текст можевме да ги прочитаме имињата, најверојатно, на сите богови на античките Македонци. За дел од боговите во состојба сме да ги определиме и нив-

ните функции. Најкарактеристично е тоа што речиси сите имиња на боговите се едносложни. Нивните имиња и функциите се следниве:

еS агоБ	аС агоБ	еВ агоБ	оВ агоБ	иВ агоБ	еД агоБ
оХ агоБ	оЦ агоБ	иЛ агоБ	аЧЛ агоБ	аК агоБ	ајимЗ агоБ

Богот Се е врховен бог, бог на летата и на светлината (сонцето) (ΖΩΣΗΝΣ).

Богот Са е бог на градините и лозјата (садење).

Богот Ве е бог на градителите (занаетите).

Богот Во е бог на водите.

Богот Ви.

Богот Де.

Богот Хо е бог на војната (хоплити = копјаници).

Богот Цо.

Богот Ли е бог на шумите (листокапни), на обновата (ΟΣΙΡΙΟΣ).

Богот ЛЧа е божица на светлосниот зрак (ΙΣ ΙΟΥΣ).

Богот Ка се среќава и кај Сумерите и има змиеста форма.

Богот Змија.

Констатиравме дека богот Се (по функција богот на летата) е врховен бог поради тоа што во текстот се насловува слично како фараонот, односно со два епитети во суперлатив, од кои само вториот е различен и наместо Најжевени (што се употребува при насловување на фараонот), гласи Најсветол, и тоа во оригинал како:

ИоТЛ агоБ	еВеЗаН ИоМ	ИеСЪЈаН	аЦНеМИеСаНЪЈаН

Ова на денешен македонски јазик (во превод) значи:

Најнаочий именец, најсвейли њо наше боџој на лејџајџа.

10.2. *Имиња̄а на бо̀говий̄е и нивнӣе функции
кај античкӣе Еџий̄кани*

Особено е интересен начинот на кој во текстот се насловуваат египетските богови. Имено, по наведувањето на името на богот како што тој се нарекувал на античко-египетски, следува додатокот како што се нарекува на античко-македонски. Во оригинал тоа е запишано на следниов начин:

 иЛ агоБ еВеЗаН ИоМ А агоБ аЦеНаНА еВаЦаПьуГ

во превод на денешен македонски јазик:

Бо̀го̄ӣ Ананеца на Еџий̄канӣӣе (бо̀го̄ӣ на обновува̄е̄ӣо), ѿо наше бо̀го̄ӣ Ли како и со изразот

 аЧЛ агоБ аТеНаНА

во превод на денешен македонски јазик:

Анане̄а бо̀га ЛЧа (бо̀жица на све̄й̄лоснио̄й̄ зрак)

Ананета според легендите била сестра на богот Ананеца.

Во оригиналниот текст среќаваме и вакво обраќање кое се однесува на богот Ананета и на богот Ананеца:

 иЛ агоБ еВеЗаН ИоМ А агоБ аЦеНаНА аЧЛ агоБ аТеНаНА

во превод на денешен македонски јазик:

Анане̄а бо̀га ЛЧа (бо̀жица на све̄й̄лоснио̄й̄ зрак) Бо̀го̄ӣ Ананеца (бо̀го̄ӣ на обновува̄е̄ӣо), ѿо наше бо̀го̄ӣ Ли.

Во античко-грчкиот текст овие богови се запишани како Озирис, што одговара на Ананеца, и Изис соодветно за Ананета.

Нашите истражувања се разликуваат во овој дел дијаметрално од ставовите на современата наука. Имено, според денес општо-прифатениот став кај истражувачите на хиероглифското писмо, имињата на боговите на античко-египетски се запишани како што се среќаваат во античко-грчкиот текст, односно како Озирис и Изис, соодветно. Наспроти ова, ние сметаме дека имињата на овие богови на античко-египетски дефинитивно мора да се разликуваат од нивните античко-грчки имиња. Ова се докажува со читањето на средниот текст на каменот, каде што ги среќаваме имињата на боговите како што е претходно наведено.

Се сретнуваат и посложени имиња кои во себе го содржат поимот бога, како на пример:

III / III → агоБ аН агоБ

Според [4] овој израз е старословенското име за **Дионис**.

ЗАКЛУЧОК

Основна претпоставка во нашите анализи на средниот текст на каменот од Розета е дека користеното писмо е слоговно, со слогови исклучително од типот согласка-самогласка, при што главни карактеристики се: бројот и звучноста на согласките и самогласките. Оваа претпоставка претставува нова насока во изучувањето на демотското писмо и на слоговните писма од тој период, за озвучување на слоговните знаци само со согласки, притоа игнорирајќи ги самогласките.

Досегашните истражувања резултираа со идентификација и озвучување на слоговни знаци за 25 согласки и 8 самогласки.

Речиси половината од согласките (12), се означуваат со асиметрични знаци кои во рамнината на пишување можат да заземат 8 положби и на тој начин еднозначно да запишат слогови на една согласка со 8 самогласки. Останатите согласки се означуваат со симетрични или коси знаци кои во рамнината на пишување можат да заземат 4 положби и на тој начин еднозначно да запишат слогови на една согласка со 4 самогласки. Некои од овие согласки, петтиот слог со

самогласката **и** го прават со знак за изолирана согласка (вирам) и допишување до неа на вертикална црта, што е знакот за **и**.

Од потребните 8, идентификувани се 7 знаци за пишување на изолирани самогласки, од кои знаците за **и** → **|** и за **а** → **—** се најчесто употребувани. За пишување на изолирани согласки се користи вирам, додека за често употребуваната изолирана согласка **и** се користи коса црта → **/**.

Како континуитет од некое постаро писмо, преземени се и неколку карактеристични форми, како што се 3 вертикални (**|||** – **Бога**) и 3 коси црти (**///** – **Господа**), кои во текстот имаат честа употреба за означување на цели поими.

Вака дефинираните знаци при пишувањето на текстот се редат еден до друг, оддесно налево, без растојание меѓу зборовите во непрекинатата низа, без ознака за почеток и за крај на реченица. Покрај пишувањето на знаците еден до друг, се практикува и пишување на знаците еден над друг или еден врз друг, при што гласовната вредност на основните знаци не се менува, туку меѓусебно се поврзуваат со предлогот **на** (лигатури). Честата употреба на предлогот **на** и денденес е карактеристика на македонскиот јазик.

Озвучувањето на основните знаци на анализираното писмо и дефинирањето на набележаните правила за пишување на лигатури е спроведено со итеративна постапка на издвојување и препознавање на околу 160 зборови, од кои повеќето го задржале своето значење во некои дијалекти на денешниот македонски јазик.

Иако не рефлектираме дека сме ги осознале сите тајни на анализираното писмо, и уште повеќе дека сме го совладале употребениот јазик, сепак можеме со сигурност да кажеме дека средниот текст на каменот од Розета е напишан со писмо и на јазик на тогашните господари на Египет, односно античките Македонци.

Овој текст се однесува на ист настан како и другите два текста на каменот, но во никој случај меѓу нив не може и не треба да се бара и да се воспостави идентичност. Ова го кажуваме затоа што констатиравме, со дешифрирање на наредбата запишана во последниот ред на текстот, дека записите се запишани со писма и со јазици на 3 слоеви на општеството, и тоа на: **Врховното свештенство, Живите господари и Данајците**. Од денешен аспект на сознанија, со писма и на јазици на античките: Египќани, Македонци и Грци.

Преголемото уважување на сознанијата од читањето на античко-грчкиот текст, особено озвучувањето на сопствените имиња на владетелите и боговите, води кон заблуди кои оневозможуваат да се дојде до правилни сознанија. Грчките имиња на владетелите и на боговите ги нема во јазикот на античките Македонци, а најверојатно и во јазикот на античките Египќани тие претставуваат само опишен превод од јазикот на античките Македонци на јазикот на античките Грци на симболичното значење на името.

Писмото и јазикот на античките Македонци биле официјално писмо и јазик на Македонската империја, или, како што ги нарекува денешната наука „писмо и јазик на кои се пишуваат законите и официјалните документи“. Заблудата на денешната наука е во тоа што за осознавање на средниот текст на каменот од Розета го претпочита античко-египетскиот јазик (во расположливата литература наречен ново-египетски) и ареалот на Египет, а не античко-македонскиот јазик и ареалот на Балканот.

REFERENCES – ЛИТЕРАТУРА

- [1] Irena Ceklin Bačar, et al, *Slovenščina – jezik na maturi: za slovenščino – jezik v četrtem letniku gimnazijskih programov: zbirka nalog za ponovitev jezikovne snovi*, Ljubljana, Mladinska knjiga, 2004 (str. 90–92) ISBN 86-11-16681-7.
- [2] Marja Bešter, Martina Križaj Ortar, Marija Končina, Mojca Bavdek, Mojca Poznanovič, Darnika Amrbož, Stanislava Židan, *Na pragu besedila – učbenik za slovenski jezik v 1 letniku gimnazij, strokovnih in tehniških šol*, Tiskarna Mladinska knjiga, d.d., Založba Rokus, d.o.o., 2004 (str. 30–34).
- [3] *Demotic Dictionary Project*, Oriental Institute, University of Chicago, 2005.
- [4] *Сѣарославянскій словарь* (по рукописом X–XI веков), Москва, Русский язык, 1994.
- [5] Г. С. Гриневиц, *Праславянска ѱисменосѱ*, Москва, 1993.
- [6] Cardan, *ARS MAGNA*, 1535.
- [7] P. Hendriks, *The Radožda-Vevčani Dialect of Macedonian*, Lisse 1976, PdR Press Publications on Macedonian 1.

Summary

TRACING THE SCRIPT AND THE LANGUAGE
OF THE ANCIENT MACEDONIANS

This study presents the results of research realized within the project "Deciphering the Middle Text of the Rosetta Stone".

It is concluded that a syllabic script of the consonant-vowel type was used for the middle text of the Rosetta Stone. Symbols for 25 consonants were identified. By using the procedure of mirroring and rotating in the writing surface (plane), a monosemic (unambiguous) method was determined for connecting the symbol of consonant with 4 or 8 vowels. Although rarely used, the symbols for writing isolated vowels and some consonants were identified. In the analyzed text, the syllabic signs were not only written next to each other, but also they were often written one above the other or one over the other in the form of what are known as ligatures. A small number of pictographic symbols were also identified.

The wiring for sound of the identified syllabic signs, isolated consonants or vowels and ligatures was achieved by using archaisms from the dialects of the contemporary Macedonian language. In the text, which was written from right to left, without a space between the words and without separation of sentences in an infinite series, more than 160 words were identified which have kept their meaning in some dialects of the contemporary Macedonian language. A certain number of grammatical rules were also identified which are discerned in the contemporary Macedonian language, such as the formation of superlative with the adjectives with the prefix **нај_ [nai]** (equivalent to English **the _est/ the most);** the plural of nouns by adding **и [i]** (equivalent to English **_s**); the occurrence of definite and indefinite form of nouns, as well as the frequent use of the preposition **на [na]** (equivalent to English prepositions **on, at**). With these identified syllables and their wiring for sound and the definite rules for writing, a monosemic (unambiguous) methodology was generated in order to make out certain words and to read what was written.

The way of addressing the pharaoh with all epithets, first name, last name and nickname, was completely deciphered as one of most frequently used combination of words. The names of his parents and ancestors are also interesting. It is characteristic that in all cases the personal names are descriptive and when they are being translated into another language (ancient Greek) they lose their original pronunciation but retain their meaning.

The name of the supreme god **Dze – the god of the summers (Se – бог на летата)** was identified, who in the text bears the same epithet as the pharaoh. For some gods, the ancient Egyptian name is written (inscribed) beside the ancient Macedonian name, and in comparison with the third text we discerned the ancient Greek name. For the first time, for one god we have got the three names in ancient Egyptian, Macedonian and Greek in case of the god Ananetsa, the god Lee and god Osiris respectively. It is characteristic that almost all names of the ancient Macedonian gods are monosyllabic.

By deciphering the content of the last row from the analyzed text, we concluded that the pharaoh had ordered the decree to be written in the letters (languages) of the three entities of that time Egyptian society, especially of the high priests, in the text of the alive masters and of the Danaï. In that time, the ancient Macedonians ruled Egypt and they were the alive masters.

The results of deciphering the middle text of the Rosetta Stone point to the fact that there are many details which cannot be found in the text written (inscribed) in the ancient Greek alphabet. This conclusion proves the scholarly awareness from the time of Thomas Young (1822) that the middle text was the original. On the basis of our research we can make this knowledge

more precise with the conclusion that the pharaoh's decree from the middle text of the Rosetta Stone in the original is written (inscribed) in the language of the ancient Macedonians with script of the **alive masters**, i.e. with the official script and language of the state that had been ruled by them for more than a century.

Key words: Ancient Macedonians, script, language

Резиме

ПО ТРАГИТЕ НА ПИСМОТО И НА ЈАЗИКОТ НА АНТИЧКИТЕ МАКЕДОНЦИ

Во трудов се презентирани резултатите од истражувањата реализирани во рамките на проектот „Дешифрирање на средниот текст на каменот од Розета“.

Констатирано е дека за средниот текст на каменот од Розета е користено слоговно писмо од типот согласка-самогласка. Идентификувани се симболи за 25 согласки. Користејќи ја постапката на пресликување и ротација во рамнината на пишување, определен е еднозначен начин за поврзување на симболот за согласка со 4 или со 8 самогласки. Иако ретко употребувани, идентификувани се и симболите за запишување на изолирани самогласки и согласки. Во анализираниот текст, покрај пишувањето на слоговните знаци еден до друг, често се пишувани слоговните знаци и еден над друг, во форма на лигатури. Иако во мал број, идентификувани се и неколку пиктографски симболи.

Озвучувањето на идентификуваните слоговни знаци, осамени согласки или самогласки и лигатури, е реализирано со користење на архаизми од дијалекти на современиот македонски јазик. Во анализираниот текст кој е пишуван оддесно налево, без растојание меѓу зборовите и без одвојување на речениците во непрекинатата низа, идентификувани се повеќе од 160 зборови кои го задржале значењето во некои дијалекти од современиот македонски јазик. Исто така, идентификувани се и одреден број граматички правила кои се препознатливи и во современиот македонски јазик, како што е формирањето суперлатив кај придавките со префиксот **нај**, множина кај именките со додавката **и**, појавата на определена и неопределена форма кај именките и зачестената употреба на предлогот **на**. Со вака идентификуваните слоговни знаци, нивното озвучување и определените правила на пишување, создадена е еднозначна методологија за препознавање на одредени зборови и за читање на напишаното.

Резултатите од дешифрирањето на средниот текст на каменот од Розета укажуваат на многу повеќе детали кои ги нема во текстот запишан со античко-грчко писмо. Оваа констатација го потврдува сознанието на науката уште од времето на Томас Јанг (1822 година) дека средниот текст е оригиналот. Врз основа на нашите истражувања, ова сознание можеме да го допрецизираме со констатацијата дека декретот на фараонот во средниот текст на каменот од Розета во оригинал е напишан на јазикот на античките Македонци со писмо на *живийте ѓосѓодари*, односно со официјалното писмо и јазик на државата којашто тие ја управувале повеќе од еден век.

Клучни зборови: антички Македонци, писмо, јазик

Table 1 – Табела 1

*Asymmetric signs of the Ancient Macedonian (Demotic) Script
and their wiring for sound*

*Асиметрични знаци на древното македонско (демотско)
писмо и нивно озвучување*

No. Бр.	Vowels Самогласки Consonants Согласки	о	о	у	е	е	ь	а	и
1.	Ј	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г
2.	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р
3.	Ѓ	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г
4.	Ж	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г
5.	З	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г
6.	С	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г
7.	Р	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г
8.	Т	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г
9.	С	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г
10.	Ц	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г
11.	Ч	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г
12.	Ш	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г
13.	Шт	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г	Г

Table 2 – Табела 2

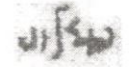

Symmetrical and slanted signs of the Ancient Macedonian (Demotic) Script and their wiring for sound

Симетрични и накосени знаци на древното македонско (демојско) писмо и нивно озвучување

No Бр	Vowels Самогласки Consonants Согласки	о	о	у	е	е	ь	а	и
		⊖	⊙	└	е	Е	⊂	—	丨
1.	Б	⊂	⊂			⊂	⊂		
2.	В/⊂	⊂	⊂			⊂			
3.	Ф	⊂	⊂			⊂	⊂		
4.	М	└	└			└	└		
5.	Х	→	↓			←	↑		
6.	Г	└	└			└	└		
7.	Ц	⊂	⊂			⊂	⊂		
8.	Д								
9.	Л	└		└		└		└	
10.	Љ	└		└		└		└	
11.	Л(Р)/└	└		└		└		└	
12.	Н/└	└		└		└		└	
13.	Њ/└	└		└		└		└	
14.	К	└		└		└		└	
15.	Ќ	└		└		└		└	

Прилог – Appendix					
Дешифрирани зборови од средниот шексѝ на каменот од Розетта – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
Суперлативи (Superlatives)					
1.			еМИ еШаН	Наше име	Our name
2.			еМИ еШаНЪЈаН	Најнаше име	Our most significant name
3.			иНеВеЖ	Долго живен	Long lived
4.			иНеВеЖЪЈаН	Најдолго живен	For ever living (Eucharistos)
5.			НеЖоБ	Божествен	Divine
6.			НеЖоБЪЈаН	Најбожествен	The most divine

Прилог – Appendix					
<i>Дешифрирани зборови од средниот њексѝ на каменот од Розетта – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)</i>					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
7.			ѣЗнаН	Наниза	Neckless of necklesses
8.			ѣЗНаЊѣЈаН	Најнаниза	The most neckless of necklesses
9.			ИѣС	Наочит	Honourable
10.			ИѣСѣЈаН	Најнаочитиот	The most honourable
11.			оМИ	Имо	Name
12.			оМИѣЈаН	Најимо	The most name
13.			оМИѣСаН	Наочито имо	Honourable name

Прилог – Appendix					
Дешифрирани зборови од средниот текст на каменот од Розетија – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
14.		⌊ϣ	oMIeSaHbJaH	Најнаочито имо	The most honourable name
15.		v/⌊ϣ	aqHeMIeSaHbJaH	Најнаочитиот именец (Фараон)	The most honourable name (Pharaoh)
16.		<v/⌊ϣ	eBaqHeMIeSaHbJaH	Најнаочитата име (Фараоница)	The most honourable woman (Pharaoh)
17.		⌊ϣ	oMeHbJaH	Најнакрај	At the end (Finally)
Еднина/множина на именки – нечленувани/членувани форми (Singular/Plural of nouns – definite/indefinite forms)					
18.		⌊Λ	oTЛ	Лето	Summer

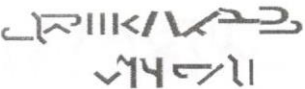

Прилог – Appendix					
<i>Дешифрирани зборови од средниот њексѝ на каменот од Розета – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)</i>					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
19.			ИоТЛ	Лета	Summers
20.			оМеШ	Свештеник	Priest
21.			ИоМеШ	Свештеници	Priests
22.			иШ	Камен	Stone
23.			ИиШ	Камења	Stones
24.			еВ њШ аН	Камена градба	Temple

Прилог – Appendix

Дешифрирани зборови од средниот шексѝ на каменот од Розетиа – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)

	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
25.		ⲓⲕ	ИеВ њШ аН	Камени градби	Temples
26.		ⲗⲓⲓⲓ	РадопсоГ	Господар	Master (Lord)
27.		ⲓⲗⲓⲓⲓ	ИРадопсоГ	Господари	Masters (Lords)
28.		Ⲓⲗⲓⲓⲓ	оТРадопсоГ	Господарот	The Master (The Lord)
29.		ⲕⲗⲓⲓⲓ	аТРадопсоГ	Господарите	The Masters (The Lords)
30.		Ⲙⲑ	еВеЖ	Живо	Alive

Прилог – Appendix					
Дешифрирани зборови од средниот њексѝ на каменот од Розетта – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
31.		ⲃⲕⲗ	оТеВеЖ	Живото	The Living
32.		ⲛⲓ	АцеД	Деца	Children
33.		ⲛⲓⲗ	ОмаЦед	Децата	The children
34.		ⲛⲓⲗⲓ	ьJoMaЦед	Децата мои	My children
35.		ⲛⲓⲗⲓⲗ	АНаЦед	Децана	Those children
36.		ⲓⲓ	АгоБ	Бога	God
37.		ⲛⲓⲓ	ОмагоБ	Боговите	Gods
Пиктографски знаци (Pictographic signs)					
38.		ⲓⲓⲓ	АГОБ	Бога	God

Прилог – Appendix					
Дешифрирани зборови од средниот текст на каменот од Розетта – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
51.			еВиДаHeЖoБjaH ьJoMqJeBaHaroB qBeSeЖиШH oMI	Најбожена се восхитува на најголем мој бог имо на и нашиот светол	Arsinoe Philadelphos
52.			oM њBeC aroB qJьBaH eMIeП yJьeЖ oMI eJ	Ha најголемиот бог победа моја сопруга на Добродетел	Berenice Euergetai
Титули на млади прислужнички (Categories of young maids)					
53.			oTeC oMaroB e3jaH aЦ(cT)eBид oTeC oMaroB e3jaH aЦ(cT)eBид	Hejze боговите сите ѝ се диват Hejze боговите сите ѝ се диват	Athlophoroi
54.			aroB aH aЦ(cT)eBид aЦeHaHA	Ce диви (восхитува) на богот Ананеца (бог на обновата)	Kanephoroi

Прилог – Appendix					
Дешифрирани зборови од средниот ѝсексї на каменот од Розетта – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
Обраќање кон господарите – единина/множина и со членување (The ways of Calling the Masters – singular/plural and definite forms)					
55.		ⲓⲗⲙⲙⲛⲓⲗ	еВеЗаН ИоМ оТЛадопсоГ	По наше нарекуван Господарот	Our way of calling the Master (Lord)
56.		ⲓⲗⲙⲙⲛⲓⲗ	еВеЗаН ИоМ ИЛадопсоГ	По наше нарекувани господари	Our way of calling the master (Lords)
57.		ⲓⲗⲙⲙⲛⲓⲗ	еВеЖаН ИоМ аТЛадопсоГ	Моите на живо господари (живи господари)	My Alive Masters (Lords)
58.		ⲓⲗⲙⲙⲛⲓⲗⲓⲗⲙⲙⲛⲓⲗ	еВеЗаН ИоМ оТЛадопсоГ еВеЗаН ИоМ еГИ оТЛадопсоГ	По наше госпо- дарот по наше господарот (врховен свеште- ник)	We call the master of the master (Sacred)

Прилог – Appendix					
Дешифрирани зборови од средниот текст на каменот од Розетиа – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
59.		λ///Σ λ///Σ V-	еВеЗаН ИоВ А ЛадопсоГ еВеЗаН И ЛадопсоГ	А Вие ги викате Господар и ги викате Господар (Свети)	And you call the master and call the master (Sacred)
60.		Г///Г	аН иШадопсоГ оМоМ	На мојот господ- дар каменот	My master's stone
Лигатури со на (Ligatures with on, at)					
61.		Г	еЦиаН	Најценет	The most respected
62.		ГГ	еМеСиаН	Најсемејство	The best family
63.		Σ	ьВеЗаН	Наречен	Called

Прилог – Appendix					
Дешифрирани зборови од средниот текст на каменот од Розета – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
64.		ξ	еВџаН	Нарече	Called
Имиња на богови – египетски со превод на античко-македонски и на античко-грчки (The Gods names – ancient Egyptian with translation in ancient Macedonian and ancient Greek)					
65.		$\text{III}^{\vee} \times \lt \nu \text{L} \cup \text{J}$	еВаЦаПџуЃ агоБ аЦеНаНА	На Египќаните Богот Ананеца	Egyptian God Ananetsa (Osiris)
66.		$\text{I} \lambda \text{III} \Sigma \text{I} \text{L}$	еВџаН ИоМ А иЛ АгоБ	Нашите го нарекуваат Бог на шумата (обновата)	Our people call him the god of forests (renewal)
67.		$\nu \lambda \text{III} \times$	агоБ аТеНаНА аЧЛ	Богот Ананета на Л'чот (светлосниот зрак)	Goddess Ananeta of sunrise ray (Isis)

Прилог – Appendix					
<i>Дешифрирани зборови од средниот текст на каменот од Розетта – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)</i>					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
Имиња на богови – античко-грчки со превод на античко-македонски (The God's names in ancient Greek with translation in ancient Macedonian)					
73.		ϛϛϛ ϛϛϛ	еС агоБ аН еТеШеЖаНеS Н	Богот на светлината жешка	God Hefest
Имиња на богови – античко-македонски (The names of ancient Macedonians Gods)					
74.		ϛϛϛ	еS агоБ	Богот на светлината	The God Zeus
75.		ϛϛϛ ϛϛϛ	еS агоБ оВешаН	Нашиов бог на светлината	Our God Zeus
76.		ϛϛϛ	аС агоБ	Богот Са (на лозјата)	The God of vineyards
77.		ϛϛϛ	оX агоБ	Богот Хо	The God of war

Прилог – Appendix

Дешифрирани зборови од средниот текст на каменот од Розета – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)

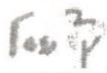

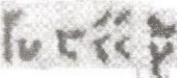
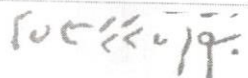

	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
78.		З III	оЦ агоБ	Богот Цо	The God [Dzho]
79.		К III	иВ агоБ	Богот Ви	The God [Vi]
80.		В III	оВ агоБ	Богот Во (Вода)	The God [Vo] of the water
81.		В III	еВ агоБ	Богот Ве	The God [Ve] of the builders
82.		К III	аК агоБ	Богот Ка	The God [Ka]
83.		Д III	еД агоБ	Богот Де	The God [De]
84.		М III	ажимЗ агоБ	Богот Змија	The God Snake
85.		Ч Л	аЧЛ агоБ	Богот ЛЧа (на светлосниот зрак)	The God [Ltcha] of the sunrise

Прилог – Appendix					
<i>Дешифрирани зборови од средниот шексѝ на каменот од Розетта – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)</i>					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
86.		λ III	иЛ агоБ	Богот Ли	The God [Li] of the renewal
Свештенички класи (Categories of priests)					
87.		ε III λ V J	ИεS агоБ оМаЦед	Децата на богот на светлината	High priests
88.		λ V J	ИоМеШ оМ аЦед	Деца на свештениците	Prophets
89.		V J III	аЦед εC АГОБ аН	На бога се деца	They are God's children
90.		λ V J	АеДаНоМаЦед	Децата на Деа (Божица мајка) – Македонци	The children of Dea (Mother of Gods) – Macedonians
91.		↓ III < V J	φХагоБ аН аНаЦед	Децана на богот Хо	The children of the God of war

Прилог – Appendix					
<i>Дешифрирани зборови од средниот шексѝ на каменот од Розетта – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)</i>					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	АНГЛИСКИ Equivalent in English
92.			И AeДаHoMaЦeД oЦ aрoБ aH	Децата на Деа и на Богот Цо	The children of the God [Dzho]
Поими со Se (светло) (Terms with [Dze] – Bright)					
93.			ИeS	Светли	Bright
94.			oBeS	Светлина	Light (brightness)
95.			AeS	Светла	Bright
96.			А њШ aH oBeS	Светлина наша	Our light
97.			AeS eЗнаHjaH	HaјHаниза Светла	The most neckless of necklesses bright

Прилог – Appendix					
<i>Дешифрирани зборови од средниот шексѝ на каменот од Розетиа – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)</i>					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
Поим за камен – (ancient Macedonian term for the stone)					
98.			иШ	Ши	Stone
Поими со камен (ши) (Terms based on the term stone)					
99.			оТаЦиШ	Тврд камен	Hard Stone
100.			ьJeB иШ аН	На камен изграден	Built on stone
101.			еВ ьШ аН	Камена градба	Temple
102.			ИеВ ьШ аН	Камени градби	Temples
103.			ИеСИеВ ьШ аН	Камени градби светли	Bright temples

Прилог – Appendix					
Дешифрирани зборови од средниот текст на каменот од Розетија – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
104.			В ИеВ ьШ аН	Камениве градби	These temples
105.			НеВ ИеВ ьШ аН	Вграден во камени градби	Built into temples
106.			еВ ИеВ ьШаН еЗеВ	Да се навезе (запише) во камени градби	To be embroidered (written) in temples
107.			НеВ аН ьШ аН	На камен направен	On stone made
108.			еНеЗеВаНиШаН	На камен навезени	On stone embroidered
109.			А ьШ аН	Наша	Our
110.			АеЛаН	Статуа	Statue

Прилог – Appendix					
Дешифрирани зборови од средниот шекст на каменот од Розетта – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
111.		Ѹ	еЗоЛаН	Слика (нарез)	Image (picture)
112.		┌VБѸ	оТеВеЖ ЗоЛаН	Живата слика	The living image
113.		┌Б	еВеЖ	Живо	Alive
114.		┌V┌┌┌Ѹ	оТаЦиШВВеЗоЛаН	Слика (нарез) во стена тврда	Image on hard stone
115.		┌V┌┌┌V┌9┌	оТаЦиШВВаСьJePaH	Рецки во тврд камен	Scribes on hard stone
116.		┌┌┌┌9┌	еНаПьГаН ъJePaH	Рецки На Ѓупане	Egyptian Scribe (Hieroglyphs)
117.		┌┌9┌	аЦьJePaH	Рецки	Scribes

Прилог – Appendix

Дешифрирани зборови од средниот шекс на каменот од Розетта – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)

	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
118.		1/19/	ИНИеРН	Нашите рецки	Our scribes
119.		119/	оМИеРН	Мои рецки	My scribes
120.		11	оМаС	Само	Only
121.		19/1ε11 1	ИеРНεSoМаСаПьГaN	Само рецки Египетски	Only the Egyptian scribes
122.		1P	АиоРаН	Куќа	House
123.		Σ/P	еВ ьШ аН НоР	Врховна канцеларија	Supreme office
124.		1P<1P	еЦИаН АИоРаН АиоРаН	Куќа на куќата на срцето (телото)	Inner shrine (House of the 'house of the heart' – body)

Прилог – Appendix					
<i>Дешифрирани зборови од средниот шексѝ на каменот од Розетта – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)</i>					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
131.			њјаПаНИ	И па	And
132.			еЃИ	Неговиот	His
133.			ВВ	Во	In, On
Имиња на држави и народи (Names of territories and peoples)					
134.			оТПьЃАаН	Египет	Egypt
135.			еВИџСьЈаНиСаН	На Синај сите	Sinai
136.			ИНАЊТаНџеВаНагоБ	Најголемиот Бог Чо на Тнани	The greatest god [Cho] of Tnani (Netanya)

Прилог – Appendix					
Дешифрирани зборови од средниот ѓексѝ на каменот од Розетта – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
137.		ⲄⲚⲏⲛⲏⲛⲏⲛⲏⲛ	еВаЦаПьуЃ	Ѓупциве	These Egyptians
138.		ⲄⲚⲏⲛⲏⲛⲏⲛⲏⲛ	оМ аПьуЃаН	На Ѓупамо	To the egyptians
139.		ⲄⲚⲏⲛⲏⲛⲏⲛⲏⲛ	еНаПьЃаН	На Ѓупане	The Egyptians
140.		ⲄⲚⲏⲛⲏⲛⲏⲛⲏⲛ	еВьЈаНаД аН	На Данајциве	Danai's
141.		ⲄⲚⲏⲛⲏⲛⲏⲛⲏⲛ	еВьЈаНаД	Данајци	Danai
142.		ⲄⲚⲏⲛⲏⲛⲏⲛⲏⲛ	оЦНаНаП аН	На фестивалот (панаѓурот)	At the festival (fair)
143.		ⲄⲚⲏⲛⲏⲛⲏⲛⲏⲛ	оЦНаНаП аН еЖеДан	На панаѓурот на надејта	At the festival (fair) of the assumption (hope)

Прилог – Appendix					
Дешифрирани зборови од средниот шексѝ на каменот од Розетиа – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
144.		ЈУЗ	уЈаЧНеЗаН	Се назначуваат	Being appointed
Други (Other)					
145.		Ј	ьЈоТ	Тој	He
146.		У	еЗеВ	Везе	Embroider (writes beautifully)
147.		ЈУТ	ЛоТоПь	Од градот	From the town
148.		У	НеВеЗаН	Наречен	Called
149.		У	еЗНаН	Наниза	Neckless
150.		Ј	ьЈоМ	Мој	My (mine)

Прилог – Appendix					
Дешифрирани зборови од средниот њексѝ на каменот од Розетиа – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)					
	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
151.		└	oM	Јас	I
152.		└└	ИoM	Мои	My (mine)
153.		└∨	ИoB	Вие	You
154.		└└└	ИВЪJ	Јави	Decreed
155.		└└└	oMBЪJ	Наредуваме	We ordered
156.		└	aH	На	To (on, onto)
157.		└└└	eДЪБ	Да биде	To be

Прилог – Appendix

Дешифрирани зборови од средниот шекст на каменот од Розета – (Deciphered words and terms from the middle text of the Rosetta Stone)

	Оригинал The original	Генерирана транскрипција Generated transcript	Читање (од десно на лево) Wiring for sound (in cyrillic alphabet from right to left)	Толкување Interpretation in contemporary Macedonian	Англиски Equivalent in English
158.		III /> III	АГОБ аН АГОБ	Бога на Бога	God of God
159.		⤵	аЦѳРаН	Тажи (нарица)	Lament
160.		/>	НьЈ	Младенче (син)	Offspring
161.		⤵	ѳНеЈ	Роденден	Birthday
162.		/> /> />	НИаК оМИ ѳШаН	Нашите непријатели	Our enemies
163.		/<> III	НеВ оВ агоБ	Градба на Богот на водите (канал)	Construction of the god of waters (water canal)
164.		⤵	оТаТАаН	На тато	Father's